

Tilværelsen“. Længe anede hun ikke alle de Følgeslutninger, denne Anskuelse, saaledes som hun optog den, vilde føre med sig, men mente i Kristi og Apostlenes Lære at finde en Skæbnetro, som hun med Begjærlighed greb, fordi den lod hende haabe det muligt at forene gammel og ny Tro. Den første Forandring blev hun sig bevidst, da hun „fuldt overbevist om, at enhver ydre Ting vilde ske aldeles ens, enten det var hende til Behag eller ej, ophørte at ønske (*I ceased to desire,*) og derfor at bede om noget ydre Gode: dagligt Brød, Liv for mig selv eller andre, eller noget som helst undtagen aandelige Goder“. Da senere „en lang Række af Ulykker bibragte mig den Overbevisning, at det er umuligt paa Forhaand at vide, hvilke de ydre Betingelser for indre Fred virkelig er, . . . saa blev jeg ligegyldig med Hensyn til, hvad der blev af mig, — jeg kastede Frygtens Plage fra mig, undtagen i enkelte svage Øjeblikke“ — „det blev mig indlysende, at moralsk Fremgang snarere fulgte af god Paavirkning end af Arbejde med sig selv, og at blot saa meget Hensyn til sig selv, som der ligger i at arbejde paa sin Sjæls Frelse i Frygt og Bæven, er demoraliserende“. „Saadan naaede jeg samme Ro eller Resignation angaaende mine aandelige som mine timelige Anliggender, og saaledes blev min Bøn: Ske Din Vilje“.

Til sidst bestod hendes Andagt i hyppig og inderlig følte Betragtninger over „Livets og Tilværelsens Hemmeligheder og den menneskelige Pligts store Videnskab eller Kunst“. „Efterhaanden som Frygts og Ønskes og Egenkjærligheds Besmittelse svandt bort, og Overvejelsen gjaldt Kjendsgjærninger i Stedet for Lidenskaber, blev Betragtningen friere og sødere, indtil den spredte sin Henrykkelse over hver vexlende, vaagen Time, og gjør det endnu, nu da Livet selv svinder bort“. Intet Brud, men en langsom Frønnen bort af gammel Tro, langsom og umærkelig, førte hende saaledes til det afgjørende sidste Vendepunkt, hvis Resultat for de fleste stod som slet og ret Atheisme, medens hun selv bestemmer det som forskjelligt derfra ved Overbevisningen om „en sidste Aarsag“.

Det er ikke svært gennem hendes Redegjørelse at følge et ensidigt Tilbageslag mod en foregaaende snæver og ensidig Kristendomsopfattelse. Harriet Martineau, der havde saa fast Greb om Kjendsgjærninger, synes gennemgaaende kun lidt anlagt for almen Tænkning. Den Fanatisme, hun som Kri-